

รายงานการประชุมสภาการศึกษา
ครั้งที่ ๓/๒๕๕๓
วันพฤหัสบดีที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ เวลา ๐๙.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมกระทรวงศึกษาธิการ อาคารราชวัลลภ
กระทรวงศึกษาธิการ

กรรมการที่มาประชุม

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ)	ประธาน
๒. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายสมเกียรติ ชอบผล รองเลขาธิการฯ แทน)	กรรมการ
๓. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(นายพินิติ รตะนานุกูล รองเลขาธิการฯ แทน)	กรรมการ
๔. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
(นางสิริรักษ์ รัชชานันท์
ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาธุรกิจและบริการ แทน)	กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
(นายสมชาย เสี่ยงหลาย)	กรรมการ
๖. เลขาธิการคุรุสภา
(นายองค์กร อมรสินันท์)	กรรมการ
๗. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(นางสุวรรณี คำมั่น รองเลขาธิการฯ แทน)	กรรมการ
๘. ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(นางสาวเสาวณี มุสิแดง รองปลัดกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
๙. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
(นายไพบุลย์ ทาสระคู
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ แทน)	กรรมการ
๑๐. ปลัดกระทรวงแรงงาน
(นายสฤกษ์เดช ขำปัญญา
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ แทน)	กรรมการ
๑๑. ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
(นางทรงพร โกมลสุรเดช
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แทน)	กรรมการ

๑๒.	ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (นางสุพิทย์ วีระใจ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แทน)	กรรมการ
๑๓.	ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นางสิริพร ถาวโรฤทธิ์ ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ แทน)	กรรมการ
๑๔.	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ (นางศุภสิริ เสนาฤทธิ์ ผู้อำนวยการส่วนงบประมาณกระทรวงศึกษาธิการ แทน)	กรรมการ
๑๕.	พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต)	กรรมการ
๑๖.	รองศาสตราจารย์กมลชัย รัตนสกววงศ์	กรรมการ
๑๗.	นายเกรียงศักดิ์ เกียรติวงศ์ศักดิ์	กรรมการ
๑๘.	นายเจต ประภามন্ত্রীพงศ์	กรรมการ
๑๙.	นายทองอยู่ แก้วไทรฮะ	กรรมการ
๒๐.	ศาสตราจารย์ธีรภูมิ บุญยโสภณ	กรรมการ
๒๑.	นายนภดล ทองนพแก้ว	กรรมการ
๒๒.	นายอนุชากร มาศฉมาดล	กรรมการ
๒๓.	นายประทีป วีระพัฒนนิรันดร์	กรรมการ
๒๔.	นายประพล วีระพรสวรรค์	กรรมการ
๒๕.	นายพนม พงษ์ไพบูลย์	กรรมการ
๒๖.	รองศาสตราจารย์พรจันทร์ สุวรรณชาติ	กรรมการ
๒๗.	รองศาสตราจารย์พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์	กรรมการ
๒๘.	นายไพฑูรย์ จัยสิน	กรรมการ
๒๙.	ศาสตราจารย์ไพฑูรย์ สีนลรัตน์	กรรมการ
๓๐.	นายมานิจ สุขสมจิตร	กรรมการ
๓๑.	ศาสตราจารย์มานิช แจ่มมุข	กรรมการ
๓๒.	ศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์	กรรมการ
๓๓.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลขา ปิยะอัจฉริยะ	กรรมการ
๓๔.	นายวัชรินทร์ ศรีบุรินทร์	กรรมการ
๓๕.	นายวิฑิตยา บริบูรณ์ทรัพย์	กรรมการ
๓๖.	ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	กรรมการ
๓๗.	รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	กรรมการ
๓๘.	นายสมหมาย ปารีฉัตร	กรรมการ
๓๙.	นายสุเทพ สุริยาอัมฤทธิ์	กรรมการ
๔๐.	นายสุทินันท์ ปรัชญพฤทธิ	กรรมการ
๔๑.	ศาสตราจารย์กิตติคุณสุนน อมรวีวัฒน์	กรรมการ
๔๒.	ศาสตราจารย์สุรพล นิติไกรพจน์	กรรมการ

๔๓. นายสุวัฒน์	เงินน้ำ	กรรมการ
๔๔. นายอมรวิรัช	นาครพรรพ	กรรมการ
๔๕. รองศาสตราจารย์อิสมาแอ	อาลี	กรรมการ
๔๖. นายอำนาจ	กุสลาพันธ์	กรรมการ
๔๗. เลขาธิการสภาการศึกษา (ศาสตราจารย์พิเศษชองทอง จันทรางศุ)		กรรมการและเลขานุการ
๔๘. รองเลขาธิการสภาการศึกษา (นางสาวสุทธาสินี วัชรบูล)		ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการที่ไม่มาประชุม

๑. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ		ติดภารกิจ
๒. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา		ติดภารกิจ
๓. ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา		ติดภารกิจ
๔. พระเทพปริยัติวิมล (แสวง ธรรมเมโสโก)		ปฏิบัติศาสนกิจ
๕. รองศาสตราจารย์ชนะ	กสิภรณ์	ติดภารกิจ
๖. นายชิงชัย	หาญเจนลักษณ์	ติดภารกิจ
๗. รองศาสตราจารย์ทองอินทร์	วงศ์โสธร	ติดภารกิจ
๘. นายนิพนธ์	สุรพงษ์รักเจริญ	ติดภารกิจ
๙. ศาสตราจารย์พงษ์ศักดิ์	อังกสิทธิ์	ติดภารกิจ
๑๐. ศาสตราจารย์วิรุณ	ตั้งเจริญ	ติดภารกิจ
๑๑. นายอมเรศ	ศิลาอ่อน	ติดภารกิจ
๑๒. นายอำพล	จินดาวัฒนะ	ติดภารกิจ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๑. นางสุทธศรี วงษ์สมาน	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
๒. นางสุรางค์ โพธิ์พฤชวรงค์	ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา
๓. นายกิตติรัตน์ มังคละศิริ	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและ รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา
๔. นางสาววัฒนา อาทิตย์เที่ยง	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านการศึกษามหภาคและ รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
๕. นางโสภณา ตาแก้ว	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

๖. นางจินตนา ศักดิ์ภู่อารัม	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม
๗. นางทิพย์สุตา สุขเมธเสนีย์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต
๘. นางอัมพร พงษ์กั้งสนานันท์	ผู้อำนวยการศูนย์ประชาสัมพันธ์การศึกษา
๙. นายวีระ พลอยครบุรี	ผู้อำนวยการกองงานเลขานุการสภาการศึกษา
๑๐. นางเกื้อกุล ชั่งใจ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๑๑. นายชาญ ตันติธรรมถาวร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๑๒. นายกวิน เสือสกุล	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธาน/เลขานุการแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธาน แจ้งให้ที่ประชุมทราบ ว่าในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำแนวความคิดของสภาการศึกษาและคณะกรรมการ นโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองเป็นธงนำในการขับเคลื่อนการบริหาร งานของ กระทรวง ศึกษาธิการ โดยหลังจาก การประชุมสภาการศึกษา ๓ ครั้ง ได้มีการหารือร่วมกับเลขาธิการสภาการศึกษา เกี่ยวกับ ประเด็นที่จะต้องนำมาขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติในเชิงนโยบายต่อไป ในส่วนของคณะกรรมการ นโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ซึ่งมีการประชุมไปแล้ว ๖ ครั้ง ที่ประชุมได้กำหนดกรอบแนวคิด เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ ตัว บ่งชี้และค่าเป้าหมายสำหรับการดำเนินงาน ที่ชัดเจน และได้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อช่วยให้การดำเนินงานขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คล่องตัวและมีความรอบคอบในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น สุดท้าย คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในท ศวรรษที่สอง จะจัดทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งนายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ขอให้พิจารณาเรื่อง งบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะ และจะต้องทำให้เห็นว่าการปฏิรูป การศึกษา จะระดมทรัพยากรในส่วนที่รัฐบาลเป็นปกติและเป็นพิเศษด้วย

ภายหลังจากเดือนตุลาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นมา ได้มีการประกาศเรื่อง ๖ เดือน ๖ คุณภาพ โดยนายกรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินงาน ประกอบด้วย ๑) คุณภาพ การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำ ตำบลเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตลอดชีวิต ที่เป็นการเรียนฟรี สำหรับประชาชนวัยทำงานและเป็นศูนย์การเรียนรู้ ชุมชนที่ประชาชนนอกระบบ การศึกษาทั้งหมด สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ๒) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือ ควรมีจุดเน้นในการพัฒนา ผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น ตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงมหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นเป้าหมายที่ประชาชนได้เห็นอย่างชัดเจนและมีส่วนร่วมในการพัฒนา ผู้เรียน ๓) คุณภาพสถานศึกษายุคใหม่ จะมุ่งเน้นเรื่องโรงเรียนดีประจำตำบล ด้านคุณภาพ ความเสมอภาค และความร่วมมือจากประชาชนทุกภาคส่วน ๔) เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการจะจัดตั้งกองทุนเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการศึกษา เพื่อดำเนินการให้ไปเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานกองทุนเทคโนโลยีแห่งชาติ (กทช.) สนับสนุนงบประมาณให้ในครั้งแรกจำนวน ๗๕ ล้านบาท และจะโอนเงินเข้าบัญชีให้อีก จำนวน ๒๕ ล้านบาท ขณะนี้ได้ดำเนินการเปิดบัญชีกองทุนแล้ว โดย จะมีการจัดกิจกรรมเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยยึดหลัก ๓N ได้แก่ (๑) NedNet (National Education Network) เครือข่ายเพื่อการพัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศ แห่งชาติ (๒) NEIS (National Education Information System) ศูนย์สารสนเทศ เพื่อการศึกษาแห่งชาติ และ (๓) NLC (National Learning Center) ศูนย์การเรียนรู้แห่งชาติ เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาการศึกษา และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ๕) เรียนฟรี ๑๕ ปีอย่างมีคุณภาพ จะสรุปบทเรียนว่ามีจุดแข็ง และข้อจำกัด อย่างไร และปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ดำเนินการให้ลงไปสู่สถานศึกษาอย่างแท้จริง โดยให้กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ๖) คุณภาพครู โดยกระทรวงศึกษาธิการจะเสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเพื่อขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน ” เพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ และจะได้ถือโอกาสนี้จัดตั้งกองทุนพัฒนาครู โดยจะมีการพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ ทั้งการผลิต การพัฒนา การใช้ การพัฒนาค่าตอบแทน การแก้ไขปัญหาหนี้สินครู การยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศของครู ส่งเสริมคนเก่งคนดีมาเรียนครูให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง และยกย่องวิชาชีพครูให้เป็นมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓

กรรมการและเลขานุการ (ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ) รายงานที่ประชุมว่า ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ จัดส่งรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ ให้กรรมการสภาการศึกษาทุกท่านเพื่อพิจารณารับรอง เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และฝ่ายเลขานุการฯ ได้ดำเนินการแก้ไขตามความเห็นของกรรมการเรียบร้อยแล้ว

ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องเพื่อพิจารณา ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา

กรรมการและเลขานุการ (ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ) รายงานที่ประชุมว่า สืบเนื่องจากการประชุมสภาการศึกษาครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษาได้เสนอเรื่องยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาต่อที่ประชุม และที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการของยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านทรัพยากรและการเงิน

เพื่อการศึกษา รับข้อสังเกตและข้อคิดเห็นของที่ประชุมไปพิจารณาประเด็นกลไกที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และให้นำมาเสนอต่อสภาการศึกษาอีกครั้งก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

ประธานคณะกรรมการสภาการศึกษา ด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา (ศาสตราจารย์สุรพล นิติไกรพจน์) ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า คณะกรรมการสภาการศึกษา ด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา ได้นำข้อสังเกตของคณะกรรมการสภาการศึกษาไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะประเด็นเรื่องกลไกการขับเคลื่อนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้มีการประชุมปรึกษาหารือ ภายในคณะกรรมการสภาการศึกษา ด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา จำนวน ๓ ครั้ง จนได้มาตรการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น และนำกลับมาเสนอต่อที่ประชุมในวันนี้ เพื่อขอความเห็นชอบ และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป โดยขอให้เลขานุการคณะกรรมการด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา (นายชาญ ตันติธรรมถาวร) เป็นผู้นำเสนอ

เลขานุการคณะกรรมการด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา (นายชาญ ตันติธรรมถาวร) ได้นำเสนอกลไกการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลไกการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษา

๑) กลไกการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา

๑.๑) จัดทำแผนการบูรรวม เลิก หรือรวมกลุ่มสถานศึกษา (cluster) ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา โดยการกำหนดจำนวนและที่ตั้งสถานศึกษา (Education Mapping) และจัดทำแผนขั้นตอนการบริหารจัดการด้านการเงินและบุคลากรเพื่อรองรับการบูรรวม เลิก หรือรวมกลุ่มสถานศึกษาที่หมดความจำเป็น หรือมีต้นทุนต่อหน่วยสูงและด้อยประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

๑.๒) จัดสรรงบอุดหนุนเพิ่มเติมเป็นงบพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน งบพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นแรงจูงใจแก่สถานศึกษา /เขตพื้นที่การศึกษาที่สามารถบูรรวม / เลิกสถานศึกษารวมทั้งจัดสรร งบอุดหนุนค่าพาหนะเดินทางสำหรับสถานศึกษาที่ดำเนินการบูรรวม / เลิก เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อผู้เรียน

๑.๓) ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาที่มีศักยภาพและความพร้อมไปสู่สถานศึกษารูปแบบองค์กรมหาชน เพื่อความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีความรับผิดชอบที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

๑.๔) พัฒนาสถานศึกษาให้มีศักยภาพและความพร้อมในการบริหารจัดการ เพื่อรองรับการเปลี่ยนสถานะเป็นโรงเรียน (องค์กรมหาชน) หรือโรงเรียนพันธะสัญญาต่อไป

๑.๕) ดำเนินการออกแบบและวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา ด้วยระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านด้านอุปสงค์หรือตัวผู้เรียน (Demand Side Financing) และจัดสรรเป็นเงินก้อน (Block Grant) แก่สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับระบบ งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting) รวมทั้งระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านด้านอุปทาน

หรือสถานศึกษา (Supply Side Financing) เพื่อการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้ให้งบประมาณเหลือจ่ายของสถานศึกษาสามารถจัดเก็บเป็น ทุนสะสมของสถานศึกษาโดยไม่ต้องส่งคืนเป็นรายได้แผ่นดิน

๑.๖) ปรับสูตรการคำนวณเงินอุดหนุนรายหัวที่สะท้อนต้นทุน และแปรผันตามความแตกต่างในคุณลักษณะของผู้เรียน ที่ตั้งสถานศึกษา นโยบายพิเศษ

๑.๗) ปรับบทบาทของหน่วยงานส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษา ให้เน้นการกำกับนโยบาย แผน มาตรฐาน ส่งเสริมและสนับสนุนมากขึ้น และให้อำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา ลงสู่สถานศึกษาตามแนวทางการบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน

๒. กลไกการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมในการระดมทุนและการสนองทุนเพื่อการศึกษา

๒.๑) ส่งเสริมสนับสนุน ปร ะชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติทางกฎหมายภาษีอากร สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร (การลดหย่อน/ยกเว้นภาษี) แก่บุคคล สถาบัน / องค์กรต่าง ๆ ในสังคม สถานประกอบการ และการส่งเสริมการลงทุนเพื่อให้เกิดการระดม ทุนและการสนองทุนเพื่อการศึกษาจากทุกภาคส่วนของ สังคมเพื่อการศึกษา มีกลไกทางภาษีอากรเพื่อสนับสนุนการบริจาคเงิน การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล ทุรกันดาร

๒.๒) ผ่อนคลายกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรค เพื่อจูงใจให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้จัดการศึกษาหรือเป็นผู้สนับสนุนการจัดการศึกษา (การระดมทุนและการสนองทุนเพื่อการศึกษา)

๒.๓) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายจากบริการการศึกษาที่ได้รับ หากสถานศึกษาสามารถให้บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินกว่ามาตรฐาน เพื่อให้ สถานศึกษามีทรัพยากรเพียงพอต่อการรักษาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้คงอยู่ต่อไป

๓. กลไกการดำเนินงานตามหลักการและแนวทางการปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา

๓.๑) ศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการออกแบบและพัฒนาระบบการเงินเพื่อการศึกษา และเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา (ด้านการระดมทุน การจัดสรรทรัพยากร การบริหารและการใช้ ทรัพยากร) ตามแนวทางการปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา ในช่วงของการเปลี่ยนผ่าน เพื่อไปสู่เป้าหมายของการปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา

๓.๒) ทดลองนำร่องระบบการบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ระบบการจัดสรรเงินผ่านด้านอุปสงค์หรือตัวผู้เรียน ระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเพื่อการรายงานและรองรับระบบการตรวจสอบเพื่อความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อทดสอบความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้มีการยกเว้นข้อกฎหมาย กฎ ระเบียบด้านการเงิน และการบริหารงานบุคคลในบางประเด็นในช่วงของการดำเนินการทดลองนำร่อง

๔. กลไกการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

๔.๑) ออกแบบและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศการศึกษา เพื่อการติดตามประเมินผล การจัดการศึกษา และใช้เป็นข้อมูลประกอบการรายงานผลการประกันคุณภาพภายใน- ภายนอก การจัดระดับ / อันดับสถานศึกษา รวมทั้งการตัดสินใจเชิงนโยบายในการบริหารและจัดการ ทรัพยากรเพื่อการศึกษา

๔.๒) ออกแบบและพัฒนาระบบการรายงานผลการดำเนินงานของ สถานศึกษา ทั้ง ด้านผลการดำเนินงาน(performance audit) การบริหารจัดการ(management audit) และด้าน การเงิน (financial audit) ที่มีความแม่นยำ ถูกต้อง ทันเวลา โปร่งใสและตรวจสอบได้

๕. กลไกการสนับสนุนด้านกฎหมาย

๕.๑) ปรับปรุงกฎกระทรวง ระเบียบวิธีปฏิบัติ และเงื่อนไขในกฎกระทรวง โดยผ่อนคลาย กฎระเบียบ วิธีปฏิบัติให้มีความยืดหยุ่น สะดวกและง่ายต่อการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการ ปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา ในด้านการบริหารและการจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้เกิด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

๕.๒) ปรับปรุงกฎหมายเดิม หรือเสนอร่าง กฎหมายใหม่ที่สอดคล้องกับหลักการ / แนวคิด ยุทธศาสตร์/มาตรการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา ที่เกี่ยวกับการระดมทุนและการสนองทุนเพื่อการศึกษา การจัดสรรเงินอุดหนุนสถานศึกษา การ บริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

๑) การออกกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบติดตามและ ประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษา ตามมาตรา ๖๒ แห่ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

๒) การแก้ไข พ.ร.บ. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้มุ่งเน้น วัตถุประสงค์ ด้านการผลิตกำลังคนเพื่อสนองต่อความต้องการในการพัฒนาประเ ทศ การเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหาร จัดการ เพื่อให้เป็นกองทุนที่มีความยั่งยืนใน ระยะยาว นอกเหนือจาก วัตถุประสงค์ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนที่ด้อยโอกาส/ยากจนให้สามารถเข้าถึงบริการการศึกษา

๖. กลไกการผลักดันจากผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจในการตัดสินใจ (Political Will)

๖.๑) เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ กรอบหลักการ /แนวคิด และ ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน และยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบ การเงินเพื่อออกอุดมศึกษา และมอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ

๖.๒) สนับสนุนการดำเนินงาน ของ คณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบาย กำลังคนภาครัฐ (คปร.) ตามกรอบหลักการ/แนวคิด และยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อ การศึกษา

๖.๓) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา เพื่อ ดำเนินงานตามกรอบหลักการ/แนวคิด และยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา

๖.๔) ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ สามารถยืมตัวข้าราชการจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมในการดำเนินงาน

จึงขอเสนอต่อสภาการศึกษาเพื่อพิจารณา ๔ ประเด็น ดังนี้

๑) ให้ความเห็นชอบ หลักการแนวคิดยุทธศาสตร์และกลไกการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาและให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

๒) ให้หน่วยงานต่างๆ สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ คปร . ตามกรอบหลักการแนวคิดยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษา

๓) ขอให้กระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการเงินเพื่อดำเนินงานตามกรอบหลักการแนวคิดของยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษา และ

๔) มอบหมายให้สภาการศึกษาเป็นหน่วยงานกลางในการประสานและทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ รวมทั้งให้สามารถยืมตัวข้าราชการจากหน่วยงานต่างๆ เข้ามาร่วมในการดำเนินงาน

การพิจารณา

ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณา โดยมีข้อสังเกต ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

นายสุวัฒน์ เงินฉ่ำ มีความเห็นว่าคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษาเสนอกลไกการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาที่มีความชัดเจน รวมทั้งมีแผนปฏิบัติการที่ระบุขั้นตอนการดำเนินงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ๕ ข้อ ดังนี้

๑) กลไกที่เสนอมีการออกแบบและวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา ด้วยระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านด้านอุปสงค์หรือผู้เรียน (Demand Side Financing) ซึ่งจะมีผลกระทบทำให้เกิดปัญหากรณีผู้เรียนไป เลือกลงสถานศึกษาด้วยตนเอง เนื่องจาก ไม่สอดคล้องกับระบบบริหารราชการและวัฒนธรรม ของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การระบุ ว่าให้จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานที่แตกต่างกันได้ แต่ทั้งการจัดสรรงบประมาณผ่านด้านอุปสงค์และการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานที่แตกต่างกัน ยัง ไม่เพียงพอที่จะพัฒนาโรงเรียนให้มีศักยภาพในการแข่งขัน ได้ จึงควรมีมาตรการหรือกลไกอื่นเสริม หรือควรมีกลไกในการ ปรับระบบการบริหารงานบุคคล ระบบการบริหาร โรงเรียน ควบคู่ไปกับการบริหารงบประมาณ เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนมีศักยภาพในการแข่งขัน

๒) ขอให้ระบุความหมายของคำว่า เงินอุดหนุนรายหัว ให้ชัดเจน เนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาครั้งที่ผ่านมาระบุไว้ชัดเจน ว่าเงินอุดหนุนรายหัวของเด็กประกอบด้วย เงินเดือนครู และค่าใช้จ่ายของเด็ก

๓) การจัดเงินอุดหนุนค่าพาหนะ กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการ มาหลายสิบปี แต่ไม่ประสบความสำเร็จ บางปีรัฐอาจจัดสรรให้ฟรี ปีต่อไปรัฐอาจไม่สามารถจัดสรรให้ได้ นอกจากนี้ การจัดเงินอุดหนุนค่าพาหนะจะจัดให้เฉพาะเด็กที่เรียนอยู่ในโรงเรียนเท่านั้น ไม่ได้คำนึงถึงเด็กที่อยู่ในบริเวณรอบๆ โรงเรียน ที่มีเป้าหมายจะมาเข้าเรียนในโรงเรียนที่ถูกยุบ ว่าใครควรจะเป็น ผู้รับผิดชอบค่าเดินทางให้กับเด็กเหล่านั้น ดังนั้นการคิด เรื่องพาหนะในการพาเด็กมาโรงเรียนจะมีความยั่งยืนและปลอดภัยมากกว่าการจัดเงินอุดหนุนค่าพาหนะ เพราะจะทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีความมั่นใจว่าลูกหลานได้รับความปลอดภัยและได้ไปโรงเรียนอย่างแท้จริง

๔) แผนปฏิบัติการที่แนบอยู่ในภาคผนวกเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอคณะรัฐมนตรีหรือไม่ เนื่องจากจะมีผลในการนำไปสู่การปฏิบัติ

๕) เห็นด้วยกับการแบ่งยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษา เป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา แต่ควรเพิ่มยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ฉบับแก้ไข ได้กำหนดเพิ่มให้มีการอาชีวศึกษาด้วย รวมทั้งควร คำนึงถึงศึกษานอกระบบและ การศึกษา ตามอัธยาศัย เพื่อดำเนินการอย่างเป็นระบบและครอบคลุมการศึกษาทุกประเภท และมีการตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตามข้อเสนอเพื่อความชัดเจนและเป็นรูปแบบเดียวกัน

ศาสตราจารย์ยังยุทธ ยุทธวงศ์ มีความเห็นดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษาที่เสนอมานี้ เป็นยุทธศาสตร์ที่ดี ทั้งนี้หลังจากที่กรรมการได้ร่วมพิจารณาและฝ่ายเลขานุการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะแล้ว ควรนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาได้โดย คณะอนุกรรมการ สภาการศึกษาด้านทรัพยากร และ การเงินเพื่อการศึกษา ควรประสานกับคณะอนุกรรมการ กนป . ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง เพื่อดำเนินงานคู่ขนานกันไป

๒) ในเอกสารแนบท้ายระเบียบวาระ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบหลักและผู้รับผิดชอบร่วม ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการทั้งหมด ดังนั้นควรเพิ่มผู้รับผิดชอบร่วมจากทุกภาคส่วน เช่น ภาคเอกชน ชุมชน สมาคม กลุ่มผู้ปกครอง เป็นต้น รวมทั้งควรส่งเสริมให้ สถาบันส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพเยาวชน (สสค.) เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วย

นายสมหมาย ปริจฉัตต์ มีข้อสังเกต ๖ ประการ ดังนี้

๑) หลักการและทิศทางของ ยุทธศาสตร์ ค่อนข้างมีความชัดเจน ครอบคลุม และเป็นรูปธรรม รวมทั้งมีมาตรการที่ดีในการนำไปสู่การปฏิบัติ จึงควรพิจารณาผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเป็นจริงโดยเร็วที่สุด

๒) การเปลี่ยนระบบการจัดเงินอุดหนุนจากผ่านด้านอุปสงค์ (demand side) มาเป็นผ่านด้านอุปทาน (supply side) เป็นทิศทางที่ถูกต้อง โดยเฉพาะมี แผนการบูรรวม / เลิกสถานศึกษาขนาดเล็กที่ด้อยคุณภาพ โดยในอดีตเคยมีการจัดทำแผนลักษณะนี้มาแล้วแต่ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ จึงควรหาวิธีการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริงและรวดเร็ว

๓) การสร้างความเข้าใจ เรื่องแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถึงแม้คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจะกำหนดวิธีการปฏิบัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการศึกษาได้ไม่เกิน ร้อยละ ๑๐ ของงบประมาณ แต่ในการปฏิบัติจริงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ชัดเจน และยังมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มาก ดังนั้นจึงควรกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความมั่นใจที่จะใช้งบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น หากแนวปฏิบัติไม่ชัดเจนจะทำให้เกิดความสับสน ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา ดังนั้นจึงขอให้พิจารณารูปแบบการดำเนินงานของ เสอเพลอ โมเดล จังหวัดอุดรธานี ที่กำหนดภารกิจและแนวทางปฏิบัติไว้อย่าง ชัดเจน ท้องถิ่นจึงสามารถให้การสนับสนุนงบประมาณได้อย่างเต็มที่

๔) ปัญหาอุปสรรคอันเกิดจากการดำเนินงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐ คือไม่ช่วยสนับสนุนท้องถิ่นและสถานศึกษาให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน แต่เพิ่มปัญหาอุปสรรค เรื่องการดำเนินงานให้มีความยุ่งยากมากขึ้น

๕) ให้มีการระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนที่สำคัญ ๆ เช่น สภาหอการค้า สมาคมอุตสาหกรรม สมาคมธนาคาร เพื่อสนับสนุนการศึกษาให้ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมธุรกิจ (Corporate Social Responsibility : CSR) ต่อการศึกษาให้ชัดเจนมากขึ้น ไม่เพียงแต่เรียกร้องให้กระทรวงศึกษาธิการ หรือสถานศึกษาผลิตบัณฑิต ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดเท่านั้น แต่ควรนำประเด็นเรื่อง CSR ทางการศึกษาขึ้นมาพิจารณาในที่ประชุมสภาหอการค้า สมาคมอุตสาหกรรม สมาคมธนาคาร อย่างจริงจัง และกำหนด มาตรการ ในการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมด้วย

๖) ควรกำหนดยุทธศาสตร์หรือมาตรการใน การแก้ปัญหาอุปสรรคในวงการศึกษา ควบคู่ไปกับยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา ซึ่งปัจจุบัน มีองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานดังกล่าวหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานเลขาธิการ ศรช. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมาธิการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นต้น หากหน่วยงานต่างๆ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบคู่ขนานกับการกำหนดยุทธศาสตร์มาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะช่วยให้แผนการปฏิรูปการศึกษาและ แผนการปฏิรูประบบการเงิน เพื่อการศึกษา ประสบความสำเร็จ

นายไพฑูรย์ จัยสิน มีความเห็นว่า หากสามารถดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาได้ จะเกิดผลดีต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก คณะอนุกรรมการ การศึกษาด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษาควรพิจารณาหน่วยงานอื่นนอกเหนือจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากยังมีโรงเรียนเอกชน โรงเรียนสอนศาสนา

อิสลาม และโรงเรียนอื่นๆ อีกจำนวนมากที่ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน เด็กไทยทุกคนควรได้รับการพัฒนาไปพร้อมกันและเป็นระบบเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นเอกชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรให้การดูแลเอาใจใส่และสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นกำลังหลักที่สำคัญในการทำให้บ้านเมืองมีความสงบมากขึ้น

ศาสตราจารย์กิตติคุณสุนัน อมรวิวัฒน์ มีความคิดเห็น สรุปได้ดังนี้

๑) อนุกรรมการ สภาการศึกษาด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา ได้จัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาโดย ครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง แต่เมื่ออ่านรายละเอียดแล้วพบว่า ยุทธศาสตร์ส่วนใหญ่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระบบ ยังขาดการคิดเชื่อมโยงอย่างเป็นองค์รวม นอกจาก จะเชื่อมโยงเฉพาะองค์กรภายในกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ควรเชื่อมโยงกับ กระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งมีเครือข่ายทั่วประเทศ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาและมีงบประมาณสนับสนุนทั่วประเทศ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีกระบวนการสร้างสุขภาพทั่วประเทศ กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมีเครือข่ายทั่วประเทศและมีเงินงบประมาณ จำนวนมาก กลไกเหล่านี้ควรนำมาสู่การคิดเรื่องการศึกษาลดชีวิตและเป็นกลไกที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

๒) ตามหลักการ/แนวคิดการปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาเพิ่มขึ้นโดยให้ได้สัดส่วนกับประโยชน์ที่ได้รับ นั้น มีความหมายที่กว้างและคลุมเครือมาก ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าการศึกษามีประโยชน์ต่อชีวิต อย่างแท้จริง มิใช่เป็นเพียงค่านิยมและความเชื่อ

๓) กลไกการขับเคลื่อน การปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษา การจัดทำแผนการ ยุบรวม เลิก หรือรวมกลุ่มสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์ที่มุ่ง เน้นเรื่องการ ใช้ทรัพยากร เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า เห็นด้วยกับการรวมกลุ่ม สถานศึกษา (cluster) แต่ไม่เห็นด้วยกับการยุบรวมสถานศึกษา เพราะการ รวมกลุ่ม สถานศึกษาไม่เพียงแต่เป็นการ เชื่อมโยงการใช้ทรัพยากร เท่านั้น แต่ยังเป็น การ รวบรวมใจและเชื่อมโยงการทำงานเป็นทีมด้วย สำหรับข้อ ๑.๓ การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีรูปแบบองค์กรมหาชน คงจะดำเนินการได้ยาก เพราะมีตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนในเรื่องการ ปฏิรูปการฝึกหัดครู ที่มีความพยายามจะตั้ง เป็น องค์กรมหาชน แต่ก็ยังดำเนินการได้ไม่สำเร็จ ปัจจุบันสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลอยู่แล้ว การสนับสนุนสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ให้ปฏิบัติงานด้วยความมีอิสระคล่องตัว อย่างเต็มที่ อาจไม่มีประโยชน์ เนื่องจาก ส่วนกลางมีอำนาจมากเกินไป

๔) ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมและนำร่อง เกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณ ทางการศึกษาอย่างจริงจัง โดยเป็นการวิจัย ที่รวมหน่วยงานทั้งที่เป็นหน่วยงานของรัฐ กระทรวง ทบวง กรม เอกชน และองค์กรทางอุตสาหกรรม ต่างๆ เข้ามาร่วมพิจารณาการใช้เงินให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ทั้งนี้มีความวิตกกังวล เรื่องกระบวนการ ทางกฎหมาย เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ล่าช้า หลายขั้นตอน และไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมและความต้องการ

ทางการศึกษา ขอให้ประธานพิจารณาผลักดันกระบวนการทางกฎหมายให้ เกิดผลอย่างรวดเร็ว และทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ มีความเห็นดังนี้

๑) กลไกการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษา เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา ไม่ควรกำหนดเป้าหมายว่าต้องยุบโรงเรียนขนาดเล็กลงให้เหลือจำนวนครั้งหนึ่ง เนื่องจากเป็นจำนวนที่มากเกินไป ควร กำหนดกลไกการบริหารจัดการอื่นที่สามารถช่วยแก้ปัญหา โรงเรียนขนาดเล็กคู่ขนานไปกับการ พิจารณาช่องทางในการยุบรวม เช่น การพัฒนาครูให้สอนแบบคละชั้นได้ เหมือนในต่างประเทศ ที่สามารถสอน ๒ ห้องเรียนได้ในเวลาเดียวกัน โดยอาจใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยสอน เป็นต้น

๒) ควรให้โรงเรียนขนาดเล็ก เทียบหน่วยกิตจากการศึกษาทางเลือกได้ โรงเรียนขนาดเล็ก อาจไม่จำเป็นต้องสอนทุกวิชา แต่สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เป็นช่องทางในการศึกษาทางเลือกได้ เมื่อเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนหน่วยกิตจากการศึกษาทางเลือกได้ อาจทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีขนาดใหญ่ขึ้นเป็นการดึงเด็กกลับ ท้องถิ่น แต่การยุบรวมโรงเรียน ขนาดเล็ก เป็นการไล่เด็กออกจากท้องถิ่น เมื่อพูดถึงการปฏิรูปประเทศไทยโดยรวม จำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุนเกษตรกร รายย่อย ซึ่งการส่งเสริมเกษตรกรรายย่อย จำเป็นมากที่จะต้องรักษาโรงเรียนขนาดเล็กไว้ เพื่อสร้าง ชาวนาชาวไร่รายย่อยให้เข้มแข็ง มิฉะนั้น เกษตรกรจะ กลายเป็นผู้รับใช้นายทุนขนาดใหญ่ และต้อง รับกับความเสี่ยงและปัญหาภาระหนี้สินที่ไม่สามารถ แก้ไขให้จบสิ้นได้ การปฏิรูปการศึกษาต้อง พิจารณาให้ ครอบคลุม ถึงเป้าหมายที่จะส่งเสริมเกษตรกร กรรายย่อยให้เข้มแข็ง ถ้ามีเป้าหมาย ส่งเสริมเกษตร กรรายย่อย ให้เข้มแข็ง ก็จำเป็นต้องดูแล โรงเรียน ขนาดเล็กให้ สามารถเทียบโอน หน่วยกิตจากภาคเกษตรได้ และให้คนสามารถอยู่ในชุมชนได้ หรือ ให้มีการ บริหารจัดการแบบ เสอเพลอโมเดล ที่มีการระดม จากทุกภาคส่วนเข้ามาจัดการศึกษา นอกจากนี้ควร เน้นระบบ การ บริหารจัดการที่ไม่ต้องใช้งบประมาณมากเข้ามาช่วยเสริม

รองศาสตราจารย์พทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ มีความเห็น ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อศึกษามีความชัดเจน โดยได้มีการนำเสนอ ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงิน เพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงิน เพื่อการอุดมศึกษา รวมทั้งมีกลไกการปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา หากพิจารณาในภาพรวม เห็นด้วยกับนายสุวัฒน์ เงินฉ่ำ ว่าควรเพิ่มยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการอาชีวศึกษา และยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อทำให้ยุทธศาสตร์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ครอบคลุมระบบการศึกษาทั้งระบบของประเทศ

๒) ในเอกสาร หน้า ๓ หัวข้อที่ ๒ ใช้คำว่าข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อ การศึกษาขั้นพื้นฐาน หน้า ๕ หัวข้อที่ ๔ ควรใช้คำว่าข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงิน เพื่อการอุดมศึกษา ส่วนในหัวข้อที่ ๕ ในหน้า ๘ กลไกการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบการเงินเพื่อ

การศึกษา เสนอให้เพิ่มคำว่ายุทธศาสตร์เข้าไป เนื่องจากหัวข้อใหญ่คือยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา เป็นกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา

๓) หลักการส่วนใหญ่ในยุทธศาสตร์ การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมแล้ว แต่ควรเพิ่มหลักการเกี่ยวกับการใช้มาตรการการเงินเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการกระจายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนเพื่อให้มีการแข่งขันในการจัดการศึกษา ให้สมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานผูกขาดจากภาครัฐถึงร้อยละ ๙๐ ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีโอกาสจัดการศึกษาน้อย ทำให้ไม่เกิดการ แข่งขันที่สมดุล ดังนั้นจึงควรกำหนด มาตรการทางการเงิน เพื่อจัดสรรให้การแข่งขันระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสมดุลมากขึ้น โดยควรมีหลักการการใช้มาตรการทางการเงินเพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศ ขณะนี้ทั้งอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ผลิตกำลังคน ได้ไม่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศ รวมทั้งควรกำหนดมาตรการทางการเงินเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตให้มากขึ้น

๔) กลไกการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา ในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อแก้ปัญหา โรงเรียนขนาดเล็ก หากเป็นไปได้ควรปรับถ้อยคำจากกำหนดขั้นตอนและจัดระบบบริหารเพื่อรองรับการยุบเลิกหรือควบรวม ให้เป็นการรองรับการแก้ไขปัญหา โรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนการแก้ไขโดยการยุบเลิกหรือควบรวมให้เป็นการดำเนินงานต่อไปในอนาคต โดยอาจพัฒนา โรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนเพื่อเสริมสร้างการศึกษาตลอดชีวิตเพิ่มขึ้น และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ส่วนวิธีการแก้ปัญหาจะออกมา เป็นการยุบเลิกหรือควบรวม ควรเป็นรายละเอียดในอนาคต

๕) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานศึกษา ข้อ ๓.๓.๔ หน้า ๔ ขอให้ปรับแก้ดังนี้

ข้อ ๑) ควรปรับคำว่าเพิ่มบทบาทเป็นเปลี่ยนบทบาท ของหน่วยงานส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาในการกำกับดำเนินนโยบาย แผน มาตรฐาน การส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากร เนื่องจากเกรงว่าจะเกิดความเข้าใจผิด เพราะขณะนี้ส่วนกลางมีบทบาทมากอยู่แล้ว ส่วนประโยชน์ที่ว่าการติดตาม และประเมินผลมากขึ้น และให้สถานศึกษามีอิสระ และความคล่องตัว ควรปรับเป็น เพื่อให้สถานศึกษามีอิสระ และความคล่องตัวใน การบริหารจัดการการเงินเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กล่าวคือไม่ควรใช้คำว่าในการบริหารจัดการการศึกษา เนื่องจากเป็นคำที่กว้าง

ข้อ ๒) ประโยคที่ว่า ปรับแก้ไขกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล สามารถบริหารและจัดการศึกษาสิ้นสุดที่สถานศึกษามากขึ้น ควรปรับเป็น เพื่อให้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล เนื่องจากขณะนี้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล อยู่แล้ว การปรับแก้ไขให้สถานศึกษา เป็นนิติบุคคล หมายความว่าให้มีนิติบุคคลเพิ่มขึ้น ใช่หรือไม่ คือถ้าเป็น

สถานศึกษาของรัฐ และเอกชนจะเป็นนิติบุคคลอยู่แล้ว ตรงนี้ไม่แน่ใจต้องการให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นหรือให้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลอยู่แล้วมีอิสระในการบริหารมากขึ้น

๖) หน้า ๕ เป้าหมายของยุทธศาสตร์ปฏิรูประบบการเงินเพื่อการอุดมศึกษา บรรทัดแรก กำหนดว่า ผู้เรียนได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน และผลผลิตของอุดมศึกษาเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้ ควรเพิ่มคำว่า สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศด้วย

นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) ควรมีการจัดทำแบบจำลองงบประมาณในภาพรวม (macro simulated budget) เพื่อให้เห็นตัวเลขภาพรวมทางการเงินของการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ และรัฐมีเงินเพียงพอที่จะดำเนินการหรือไม่เพื่อวางแผนการดำเนินงานได้อย่างมีทิศทางที่ถูกต้อง

๒) กระบวนทัศน์ (paradigm) ที่เสนอเป็นการดำเนินการทุกอย่าง คล้ายกระบวนกรเดิมเป็นหลัก แต่การปฏิรูปการศึกษา จะดำเนินการด้วยวิธีการ แบบเดิมไม่ได้ เช่น ในเอกสาร ระบุว่าต้องจัดค่าพาหนะเดินทางให้ผู้เรียนสำหรับสถานศึกษาที่ยุบรวม/เลิก ซึ่งหมายถึงกระบวนทัศน์เดิมที่ผู้เรียนต้องไปเรียนโดยการเอาตัวไปเรียน ดังนั้นหากมีเงินน้อย ควรวิธีที่จะนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อทำให้ไม่ต้องเดินทาง และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยนำค่าเดินทางไปใช้อย่างอื่นได้ จึงจะเรียกว่ามีกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษา

๓) การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายจากบริการการศึกษา ที่ได้รับ หากสถานศึกษาสามารถให้บริการการศึกษาหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินกว่ามาตรฐาน ซึ่งหมายถึงการมีมาตรฐานที่ชัดเจนเพียงพอในการนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการคำนวณสูตรได้ แต่ปัจจุบันที่เป็นปัญหาคือ มาตรฐานยังไม่ชัดเจน แต่จะนำงบประมาณเท่าเดิมที่มีจำนวนน้อยนิด มาใช้ในการคำนวณสูตรเพื่อจัดสรรเงิน ก็คงจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางการเงินได้อย่างแท้จริง

๔) การนำร่องการจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านด้านอุปสงค์ ที่ต้องมีโรงเรียนหลายแห่งให้เลือกเรียนได้ ถ้าให้มีระบบการคุ้มครอง แต่ไม่มีโรงเรียนให้เลือกเรียนเพียงพอ ก็จะไม่เกิดประสิทธิภาพในการนำหลักการนี้ไปปฏิบัติ

๕) เอกสารนี้เป็นการรวบรวมยุทธศาสตร์หลักคิดที่ดี แต่เป็นลักษณะของการรวบรวมสิ่งที่ตีมาไว้ในที่เดียวกัน (catalogue approach) แต่ในการปฏิบัติจริงการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์มีข้อจำกัดมาก ควรมีวิธีการทำให้เป็นเชิงกลยุทธ์ (strategic approach) คือพิจารณาถึงข้อเท็จจริงข้อจำกัด และหาวิธีการที่จะดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ควรมีความกล้าหาญเพียงพอที่จะพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของทุกเกณฑ์กับการเงินที่ต้องการ จะทำให้เงินที่มีน้อย เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการมากขึ้น ควรมีวิธีการที่จะหาตัวคานงัดหลัก เพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างแท้จริงแต่รูปแบบที่เสนอมามีตัวแปรจำนวนมาก คงไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งหมด ดังนั้นจึงเสนอให้ พิจารณาผลสัมฤทธิ์ของทุกเกณฑ์กับการเงินที่ต้องการ เพื่อเป็นหลักในการดำเนินการ และผลักดันการดำเนินงานย่อยๆ ตามมา

รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย เสนอความเห็น ๓ ประเด็น ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาควรคำนึงถึงความครอบคลุมของการคิดต้นทุนต่อหน่วย ในระบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดไม่ใหญ่มาก มีการคิดต้นทุนต่อหน่วยแบบคงที่ เช่น ครูต้องมีครบ ๘ กลุ่มสาระ ไม่ว่าเด็กจะมีจำนวนเท่าไร ซึ่งเป็นโจทย์สำคัญมากในการจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านผู้เรียน และ ในแผนการดำเนินงานกำหนดให้มีการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนารูปแบบการคำนวณต้นทุนมาตรฐานต่อหน่วย (standard unit cost) ซึ่งอาจจะใช้เวลาหลายปี และมีส่วนสำคัญต่อการจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านด้านอุปสงค์มาก และที่กรรมการเคยเสนอให้มีการจัดทำสูตรการคำนวณ คือแบ่งเป็นต้นทุนต่อหน่วยสำหรับทุกคนและต้นทุนต่อหน่วยกรณีที่มีสัมประสิทธิ์เรื่องความขาดแคลน การจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านด้านอุปสงค์ ถ้ามีการใช้สูตรในการคำนวณที่ทุกโรงเรียนจะได้ รับกับส่วนโรงเรียนที่ขาดแคลน นั้น ต้องพิจารณาถึงความแตกต่างของสถานศึกษาเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น

๒) เห็นด้วยกับเรื่องการใช้กลไก และมาตรการทางการเงินการคลัง มาเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้เกิดการจัดการอาชีวศึกษาและการศึกษาตามอัธยาศัย แปลว่ารัฐไม่ได้เป็นผู้จัดบริการให้ แต่รัฐมีเครื่องมือทางการเงิน การคลังที่จะ ผลักดันให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและ การศึกษาตาม อัธยาศัย ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

๓) การใช้ประโยชน์ จากโรงเรียน ขนาดเล็ก คณะอนุกรรมการ สภาการศึกษาด้านการกระจายอำนาจการจัดการศึกษามีแผนจะนำเสนอเรื่อง ยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการประชุมสภาการศึกษาครั้งต่อไป ซึ่งมีประเด็นเรื่องการใช้ประโยชน์จาก โรงเรียนขนาดเล็กสอดคล้อง กัน โดยโรงเรียนที่ไม่มีนักเรียนเลย ซึ่งขณะนี้ มีจำนวนประมาณ ๑๔๐ โรงเรียน และโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนต่ำกว่า ๖๐ คนมีประมาณ ๕,๐๐๐ โรงเรียนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลเด็กปฐมวัยหรือเด็กก่อนวัยเรียนเข้าไปใช้ประโยชน์ ซึ่งจะทำให้มาตรการเรื่องการยุบรวมลดน้อยลง

รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นางสุวรรณณี คำมัน) มีความเห็นว่า ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษามีความชัดเจน และมีจุด มุ่งหมายหลักเพื่อให้โอกาสและสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการการศึกษา แต่ควรคำนึงเรื่องความคุ้มค่าในการใช้เงิน ในการศึกษา ขั้นพื้นฐาน รัฐควรจะเป็นผู้ลงทุนหลัก ส่วน การศึกษา ระดับอุดมศึกษา ควรมีการระดมทรัพยากรและใช้ทรัพยากรร่วมกัน และแผนการดำเนินงานควรมีความชัดเจนมากขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีความคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

๑) ควรจัดทำประมาณการค่าใช้จ่าย เพื่อพิจารณาเรื่องที่เป็นนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ที่รัฐต้องเข้าไปจัดบริการ

๒) กระทรวงศึกษาธิการจัด การศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษา นอกระบบ และ การศึกษา ตามอัธยาศัย ดังนั้นจึงควรพิจารณาผู้ที่อยู่นอกระบบการศึกษามา เป็นกลุ่มเป้าหมาย

รวมทั้งเด็กกลุ่มหนึ่งที่พ่อแม่ไม่ยอมให้ไปเรียน ให้ ออกไปทำงานเพื่อหารายได้ ถ้าใช้ตรงนี้ จะเป็น การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและยังสร้างอาชีพ ให้เด็กด้วย หรือควรพิจารณา ค่าเสียโอกาส สำหรับผู้ปกครองด้วยหรือไม่

๓) การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา เมื่อการศึกษาระดับอุดมศึกษามีการกระจาย อำนาจ การอาชีวศึกษายังมีความจำเป็นต้องกระจายอำนาจ เพราะว่าเป็นกำลังคนหลักที่ประเทศ ต้องการ รวมทั้งควรนำกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษามาเป็นกลไกและมาตรการทางการเงินด้วย

๔) การจัดสรรเงินผ่าน ไปที่ผู้เรียนโดยตรง เป็นสิ่งที่ ต้องการให้เกิดขึ้น ตั้งแต่เกิดวิกฤติ เศรษฐกิจพ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อมุ่งให้เกิดคุณภาพของการจัดการศึกษา แทนที่การลงทุนด้านโครงสร้าง พื้นฐาน วิธีการจัดสรรเงินผ่านผู้เรียนโดย ตรง ทำให้ผู้เรียนเกิดการแข่งขันกันเอง โดยผู้เรียน สามารถไปเลือกสถานที่เรียนเองได้ แต่ไม่ได้กำหนดวิธีการนำร่องไว้ชัดเจน เขียนไว้ว่าจะนำร่องถึง ปีพ.ศ.๒๕๕๕ แล้วปีพ.ศ. ๒๕๕๖ ขยายให้ทั่วประเทศ น่าจะทำให้เกิดปัญหาตามมาภายหลัง เนื่องจากความไม่พร้อมในเชิงการบริหาร จัดการ จึงควรทบทวนว่า การจัดสรรเงินอุดหนุนผ่าน ผู้เรียน ควร นำร่องดีหรือ ว่าดำเนินการพร้อมกันทั้งประเทศ จะมีขั้นตอนอะไรที่ทำให้มั่นใจได้ว่า หน่วยปฏิบัติทุกฝ่ายจะสามารถดำเนินงานด้วยความเข้าใจถูกต้องตรงกัน

๕) โรงเรียนขนาดเล็ก เห็นว่าบางส่วนอาจ จะต้องปรับเปลี่ยน อาจทำให้กลายเป็นแหล่ง เรียนรู้สำหรับคนที่ไม่สามารถเข้าสู่ระบบได้ หรือ ปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการให้องค์การ บริหารส่วนท้องถิ่นเข้ามาเชื่อมโยง เพื่อทำให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรที่เรามีอยู่ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด ส่วนการยุบโรงเรียนขนาดเล็กควรเขียนไว้ให้ชัดเจนเป็นกรอบหลักการว่าโรงเรียน ไหนควรยุบ และโรงเรียนไหนไม่ควรยุบ เช่น โรงเรียนชายขอบ โรงเรียนห่างไกล เป็นต้น

ศาสตราจารย์สุรพล นิติไกรพจน์ ในฐานะ ประธาน อนุกรรมการสภาการศึกษาด้าน ทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา ชี้แจงว่าข้อคิดเห็นและข้อสังเกตของกรรมการสภาการศึกษา ทุกท่านเป็นข้อสังเกตที่มีเหตุมีผล เป็นประโยชน์ และเป็นประเด็นที่ ควรจะต้องนำไปพิจารณาโดย ละเอียดรอบคอบต่อไป โดยได้ชี้แจงประเด็นต่างๆ สรุปได้ดังนี้

จากมติที่ประชุมสภาการศึกษาครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ สภา การศึกษา ได้เห็นชอบหลักการ ของยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา โดย มอบหมายให้คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา รับ ข้อสังเกตและข้อคิดเห็นของที่ประชุมไปพิจารณาประเด็นกลไกที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติให้ เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และให้นำมาเสนอต่อสภาการศึกษาอีกครั้ง ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อ พิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป แต่ในแง่หลักการแนวคิดที่เป็นประโยชน์สามารถเพิ่มเติมได้ ตลอดเวลา แต่การปรับเปลี่ยนจะมีความสัมพันธ์กับประเด็นอื่นๆอีกหลายประเด็น เช่น เรื่อง โรงเรียนขนาดเล็ก ไม่ได้กำหนดให้ยุบหมด ยุบเพียงครึ่งหนึ่งจากเกือบหมื่นโรง อีกครึ่งหนึ่ง ต่อให้มี เด็กจำนวน ๒๐ คน ก็ยุบไม่ได้ด้วยเหตุผลความจำเป็นในเรื่องต่างๆ เช่น ระยะทางในการเดินทาง เป็นต้น ฉะนั้นที่เขียนว่าให้ยุบ ครึ่งหนึ่ง อาจดู น่าตกใจ ความจริงตัวเลขกระทรวงศึกษา ธิการ จะต้องยุบมากกว่านั้นด้วยซ้ำ ถ้าพิจารณาตามจำนวนนักเรียนที่ต่ำกว่า ๒๐ คน จึงขอให้ที่ประชุม

พิจารณาว่ายุทธศาสตร์และกลไกการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษาที่เสนอวันนี้จัดทำขึ้นตามมติที่ประชุมที่มีมติรับหลักการไปแล้ว

นอกจากนี้ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาไม่ได้เขียนรายละเอียดไว้ทั้งหมด เนื่องจากเมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบข้อเสนอแล้ว จะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษา และส่งให้คณะอนุกรรมการกนป . ดำเนินงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองพิจารณาในรายละเอียดคู่ขนานกันไป เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ โดยคำนึงถึงนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้วย เรื่องการใช้เงินจำนวนมากนั้น ที่จริง ขึ้นอยู่กับว่า จะดำเนินการทุกอย่างหรือไม่ หากมีการ ผลักดันให้เกิดความร่วมมือกับภาคเอกชน ปรับระบบ และมาตรการทาง ภาษี ให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบทางการศึกษามากขึ้น รัฐก็จะใช้งบประมาณน้อยลง หรือ ถ้าต้องจ่ายค่าเล่าเรียนต่อหัวสูงขึ้น จำนวน เงินอาจจะต้องมากขึ้น หากรัฐกระจายอำนาจให้ ท้องถิ่นเข้า มามีส่วนร่วมงบประมาณทางด้านนี้ ก็จะลดลง ฉะนั้น อาจเห็น ภาพรวมที่เดียวไม่ได้ ขึ้นอยู่กับว่าจะตัดสินใจอย่างไร และข้อเสนอหลักในยุทธศาสตร์นี้ วางอยู่บนพื้นฐานของการแบ่งระดับการศึกษา เป็น การศึกษาขั้น พื้นฐาน กับการอุดมศึกษา จึงไม่ได้รวมคิดตามหลักการของประเภทการศึกษาที่ แบ่งเป็น การอาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยในส่วนของ อาชีวศึกษาถ้าเป็นการอาชีวศึกษาในขั้นพื้นฐาน ก็ให้ไปอิงกับยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากเป็นอาชีวศึกษาในระดับอุดมศึกษาก็ไปอิงกับยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการอุดมศึกษา

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ๑) วิธีการที่จะทำให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานจัดการศึกษามีทรัพยากรมากขึ้น ๒) วิธีการทำให้สถานศึกษาหรือองค์กรที่จัดการศึกษาบริหารทรัพยากรได้อย่างคล่องตัว มีอิสระมากขึ้น และ ๓) แนวทางการ ติดตาม ประเมินผล ความสำเร็จ ของรัฐ มีวิธีการดำเนินงานให้บรรลุ ผลตาม เป้าหมาย ได้ดังนี้

๑) การทำให้ สถานศึกษาหรือหน่วยงานจัดการศึกษามีทรัพยากรมากขึ้น มีวิธีการต่างๆ เช่น การจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านผู้เรียน การส่งเสริมให้ท้องถิ่นเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การวางแผนธุรกิจ การปรับเงินลดหย่อนภาษีของนิติบุคคล การรวมกลุ่ม หรือยุบโรงเรียนที่มีขนาดเล็กเกินไป การเปลี่ยนระบบเงินอุดหนุนรายหัว การพิจารณาบทบาทหน้าที่ของกองทุนเงิน กู้ยืมทางการศึกษา การปรับค่าเล่าเรียนของ อุดมศึกษาให้สอดคล้องกับต้นทุนหรือหลักเกณฑ์การ บริจาคเงินสนับสนุน ผลักดันให้ คณะกรรมการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดเกณฑ์ให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลโรงเรียนมากขึ้น

๒) การใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและมีความคล่องตัว และใช้อย่างที่ควรจะต้องใช้โดย ตัดสินใจเองมากขึ้น มีวิธีการต่างๆ เช่น การผ่อนคลายกฎระเบียบ การให้อำนาจเรื่องความ เป็น อิสระขององค์กรมหาชน โรงเรียนนิติบุคคล ที่มีอยู่แล้ว การจัดระบบบริหารแบบใหม่ การ

ฝึกอบรม และการทำโรงเรียนนาร่อง การบังคับให้อุดมศึกษาไปทำเกณฑ์เงินคงค้าง ไม่ใช่เกณฑ์เงินสดอย่างที่เป็นอย่างในปัจจุบัน

๓) การติดตามวัดความสำเร็จ ของรัฐ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ มีวิธีการต่างๆ เช่น การพัฒนา ระบบการประเมิน การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ การเพิ่มงบประมาณสำหรับสถานศึกษา การคิดคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวจากมาตรฐานที่ควรจะเป็นและควรจัดให้

ทั้งหมดนี้เป็นแผนการดำเนินงานที่จะไปดำเนินการต่อหลังจากที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาแล้ว โดยจะมีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษา โดยให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการกบป.ด้านงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและการตัดสินใจเลือก การยุบโรงเรียนขนาดเล็กคงทำได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น หรือการไปรณรงค์ให้ท้องถิ่นเพิ่มงบประมาณ ประเด็นปัญหาต่างๆ เหล่านี้มีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้ตามข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษาที่เสนอ โดยอาจต้องหารือกับฝ่ายนโยบาย คือคณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี เรื่องความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และผลกระทบทางการเมือง ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นของกรรมการจะเป็นประโยชน์สำหรับการปฏิบัติของคณะกรรมการดำเนินงานปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษาที่จะเกิดขึ้นหลังจากยุทธศาสตร์นี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลขา ปิยะอัจฉริยะ เสนอความเห็น ว่า ควรจะต้อง จัดลำดับความสำคัญในการดำเนินงาน และมีข้อสังเกตเรื่องเป้าหมายในหน้า ๕ โดยเฉพาะประเด็นผู้เรียนที่ด้อยโอกาสกับความสามารถเข้าถึงบริการใน การศึกษาระดับ อุดมศึกษา ที่เขียนไว้ในประเด็นที่ ๓ ติความได้ว่า ขณะนี้ผู้ด้อยโอกาสเข้าถึงบริการ การศึกษาระดับ อุดมศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ดังนั้นจึงต้องพยายามมีกลไกเพื่อช่วยให้ ได้รับบริการที่มีคุณภาพ ขอเสนอให้ แยกประเด็นว่า มีกลไกช่วยเหลือเพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียนที่ด้อยโอกาสให้เข้าถึงการ ศึกษาในระดับ อุดมศึกษาที่มีคุณภาพ ทัดเทียมกัน ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐ และเอกชนให้มากที่สุด และเห็นว่าเป้าหมายที่เสนอค่อนข้าง เป็นวาระซ่อนเร้น เหมือนกับ ต้องการให้ผู้เรียนที่ด้อยโอกาส เข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียง เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้มาก ซึ่ง ความเป็นจริง ทุกคนไม่จำเป็นต้องเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียง ดังกล่าวเท่านั้น แต่สามารถศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีอยู่ในท้องถิ่นได้

นายสุวัฒน์ เงินฉ่ำ มีความเห็นดังนี้

๑) ควรระบุปีการศึกษาที่จะดำเนินการไว้ในยุทธศาสตร์ให้ชัดเจน อาจ เขียนไว้ในหลักการหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ รวมทั้งควรชี้แจงให้ชัดเจนว่าการจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์นี้วางอยู่บนพื้นฐานของระดับการศึกษา คือการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการอุดมศึกษา ไม่ได้หมายถึงประเภทของการจัดการศึกษา คือ การ อาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบและ การศึกษา ตามอัธยาศัย

๒) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากร เพื่อการศึกษา ที่ระบุให้วางแผน กำหนดขั้นตอนและการจัด ระบบบริหารจัดการเพื่อรองรับการ ยุบ/เลิกสถานศึกษา ขนาดเล็ก นั้น ควรใช้นโยบาย ของประธานเรื่อง การตั้งโรงเรียนดี โรงเรียนมีคุณภาพ ประจำตำบล ประจำอำเภอ มาเขียนไว้ให้ชัดเจน เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่การยุบเลิกโรงเรียนขนาดเล็กไปโดยอัตโนมัติ

ประธาน ชี้แจงข้อมูลว่า ได้มีโอกาสไปเยี่ยมโรงเรียน ดีประจำตำบล ที่จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีโรงเรียน ๓-๔ แห่งที่นักเรียนมาเรียนร่วมกันและเทศบาล ก็ใช้เป็นศูนย์จัดการศึกษาปฐมวัย ด้วย ทำให้มีเด็กนักเรียนเพิ่มจาก ๙๕ คน เป็น ๓๐๐ คนเศษ ดังนั้นโรงเรียนขนาดเล็กจะยุบไปเอง โดยอัตโนมัติ ไม่จำเป็นต้องมีนโยบายไปยุบ และโรงเรียนที่มีคุณภาพในชุมชน รัฐมีนโยบายที่จะ จัดสรรเงินอุดหนุนเพิ่มเติมให้ ดังนั้นถ้าสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียนดี มีคุณภาพที่เป็น เครือข่าย โรงเรียนดีประจำตำบลให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น จะสามารถดึงดูดผู้เรียนในชุมชนได้

รองเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายสมเกียรติ ขอบผล) แสดงความคิดเห็นว่า มีข้อมูลที่เป็นการศึกษาวิจัยเรื่องสูตรการจัดสรรเงินอุดหนุนมากพอสมควร ในการ ปฏิบัติจริงอาจจะมีปัญหาอุปสรรค ไม่สมบูรณ์เหมือนที่ ประธานอนุกรรมการสภาการศึกษา ด้าน ทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึ กษานำเสนอ ตัวอย่างจากการศึกษาของต่างประเทศ เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อังกฤษ มีการดำเนินการควบคู่กับการปรับสูตรการจัดสรรเงินอุดหนุน ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์และก่อให้เกิดคุณภาพมาตรฐาน ประเทศไทยก็มีการศึกษาวิจัยเรื่องสูตร การจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวโดยผู้เชี่ยวชาญหลายคน แต่ก็ยังไม่มี ความก้าวหน้าในการดำเนินการ จึงเสนอให้ที่ประชุมมีมติเห็นชอบในยุทธศาสตร์เพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ให้เกิดการปฏิบัติที่ เป็นรูปธรรม โดยมีการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงและแก้ไขข้อเสนอยุทธศาสตร์ดังกล่าว เพื่อ นำไปสู่ เป้าหมายที่ต้องการต่อไป

รองศาสตราจารย์ อิศมาแอ อาลี มีข้อสังเกตและความคิดเห็น เกี่ยวกับการ นำยุทธศาสตร์ การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ๓ ประเด็น ดังนี้ ๑) ปัจจุบันมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของแต่ละโรงเรียนไม่ เท่าเทียม กัน และ ๒) ความรับผิดชอบเรื่อง ความ ต่อเนื่องในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานถึง ระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนที่มีการศึกษาต่อเนื่องควร ได้รับการดูแลเป็นพิเศษ โดยการ ให้ทุนการศึกษา ควรพิจารณา ตั้งแต่ ระดับมัธยมศึกษา ถึง ระดับอุดมศึกษา ๓) ขอให้กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายพิเศษในการดูแลการศึกษาใน ๓ จังหวัด ชายแดนภาคใต้ เพราะจากการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการศึกษาใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยัง มีปัญหา เรื่องผล การประเมินคุณภาพการศึกษา ที่อยู่ในระดับ เกือบสุดท้าย ของประเทศ โดย โรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีการจัดการเรียนการสอน วิชาสามัญ ที่ยังไม่ได้คุณภาพตาม มาตรฐาน ซึ่งประธานได้ชี้แจงว่าการจัดการศึกษาใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นนโยบายหลัก ๑ ใน ๘ ข้อของกระทรวงศึกษาธิการ และ ขณะนี้มีความก้าวหน้าในเชิงยุทธศาสตร์ไปพอสมควร แล้ว

นายอมรวิชัย นาครทรรพ มีความเห็นว่า ข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อ การอุดมศึกษายังมีน้ำหนักน้อยไป โดยเฉพาะเรื่อง การเก็บเงินให้คุ้มกับประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ (cost recovery) ซึ่งในปัจจุบันมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้ดำเนินการอยู่แล้ว แต่ประเด็นสำคัญควร เน้นเรื่องการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ขณะนี้ในระดับอุดมศึกษากำลังประสบปัญหาอย่างมาก เรื่องคุณภาพของศูนย์นอกระบบกิตติคุณจำนวน ๔๐๐-๕๐๐ ศูนย์ทั่วประเทศ

นายทองอยู่ แก้วไพโรช เสนอว่าการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองเน้นเรื่องการศึกษา ตลอดชีวิต ดังนั้น กลุ่มเป้าหมาย การศึกษา นอกกระบบโรงเรียนควรได้รับการดูแล โดยสามารถ นำเข้าไปผนวกอยู่ในการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงการอุดมศึกษาได้

ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ๑) ควรมีประมาณการด้านการเงินควบคู่ไป กับร่างยุทธศาสตร์ การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา โดย ควรพิจารณาถึงภาพรวม ของ กระทรวงศึกษาธิการ หรือของรัฐบาลใน อีก ๕ ปีข้างหน้า และจะต้องทำงบประมาณ ให้สมดุล ซึ่ง ควรมอบหมายฝ่ายเลขานุการดำเนินการ ๒) ระหว่างการเสนอยุทธศาสตร์นี้เข้า ที่ประชุม คณะรัฐมนตรี ควรจัดทำ แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการที่จะทำในระดับปฏิบัติ โดยมี การนำร่องในพื้นที่ก่อน เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ยุทธศาสตร์นี้แล้ว จะมีข้อสังเกตหรือ ข้อมูลยืนยันจากหน่วยปฏิบัติว่า กระบวนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาระบบ การเงินให้สถานศึกษา นอกจากนี้การทำ แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ ควรมีการตั้งเป้าหมายใน การจัดสรรเงินให้กับสถานศึกษา และ ควรพิจารณาระบบการบริหารตามยุทธศาสตร์นี้ให้มาก โดย ตั้งเป้าหมายในโครงการนำร่องว่าจะให้เงินลงไป สู่สถานศึกษามากน้อยแค่ไหน หน ซึ่งจะเป็นข้อมูล ยืนยันว่าภายใต้ยุทธศาสตร์และวางแผนปฏิบัติการนี้ มีผลลัพธ์ที่จะไปผูกมัดกับก้อนเงินที่ กระทรวงศึกษาธิการจะไปขอจากรัฐบาล ซึ่งผลที่ได้รับคือประสิทธิภาพและคุณภาพการศึกษาดีขึ้น

นายสุทินันท์ ปรัชญพฤทธิ เห็นด้วยกับเรื่องการยุบโรงเรียนขนาดเล็ก ก โดยควรกำหนด หลักเกณฑ์ให้ชัดเจน และอธิบายให้ได้ว่าเมื่อยุบแล้ว ผลประโยชน์ของผู้เรียนและชุมชนที่ถูกยุบนั้น ยุบด้วยเหตุผลอะไร และจะทำให้ดีขึ้นอย่างไร

ประธาน สรุพบว่าข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกรรมการเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ ยุทธศาสตร์และกลไกการปฏิรูประบบการ เงินเพื่อการศึกษา เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการ ปฏิรูปการศึกษาให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ซึ่งต้องมีการกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ต้องให้สถานศึกษา ได้มีความคล่องตัว และได้รับงบประมาณเพิ่มมากขึ้น มีการระดมทรัพยากร จากทุกภาคส่วน และ ประการสุดท้ายคือการตรวจสอบติดตามการประเมินผล

ทั้งนี้ ขอให้อนุกรรมการสภาการศึกษาด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา รับ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกรรมการไปปรับปรุง จากนั้น ให้ฝ่ายเลขา นุการนำ เสนอต่อที่ ประชุมคณะรัฐมนตรีต่อไป และให้เสนอต่อคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคน ภาครัฐ (คปร.) และคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยให้ นำมติ ที่ประชุมสภาการศึกษาในวันนี้ไปประสานกับ คณะอนุกรรมการ กนป. ด้านจัดทำแผนงบประมาณ

ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง เพื่อรับทราบไปด้วยกัน สำหรับข้อเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา หลังจากผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแล้ว กระทรวงศึกษาธิการจะมาดำเนินการต่อไป

มติที่ประชุม

ที่ประชุมให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา โดยมอบหมายให้คณะกรรมการสภาการศึกษาด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา รับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกรรมการไปปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔.๑ เรื่องเพื่อทราบ : ข้อเสนอนโยบายการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน แนวศิลปวิทยาศาสตร์ (Liberal Arts Education)

กรรมการและเลขานุการ นำเสนอข้อเสนอ นโยบายการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแนวศิลปวิทยาศาสตร์ (Liberal Arts Education) ว่า คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ให้ความเห็นชอบ ข้อเสนอ ดังกล่าว แล้ว เมื่อคราวประชุมวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ โดยมี นิยาม และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแบบศิลปวิทยาศาสตร์ คือ การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มุ่งตระเตรียมบัณฑิตให้เป็นผู้พร้อมต่อการศึกษาขั้นสูงที่เป็นวิชาเฉพาะด้านต่อไป โดยหลักสูตรแนวศิลปวิทยาศาสตร์เป็นการสร้างพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานแห่งความคิดของมนุษย์ มุ่งเน้นการพัฒนาความคิดทั้งในเชิงตรรกะ สร้างสรรค์ วิพากษ์ประเมิน และวิเคราะห์ให้กับนักศึกษา แต่ไม่ได้มีความรู้ในศาสตร์ด้านใดลึกพอ นักศึกษาเหล่านี้พร้อมที่จะไปเรียนอะไรต่อได้มาก หรือแม้ไม่เรียนต่อ แต่ออกไปทำงานก็มีความเป็นบัณฑิตในความหมายที่เป็นความหมายอย่างกว้าง แต่ไม่มีความลึกในศาสตร์ด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ แนวการจัดการศึกษาในด้านนี้เป็นที่นิยมในสหรัฐอเมริกา โดยในแต่ละวิทยาลัยอาจจะมีจุดเน้นเฉพาะด้าน เช่น วิทยาลัยฮาร์วาร์ด เน้นการจัดการเรียนการสอนด้านวิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น เป็นที่น่าสังเกตว่า สถาบันการศึกษาประเภทนี้มักมีขนาดเล็ก จำนวนนักศึกษาไม่มากนัก ผู้เรียนมักอยู่ประจำเพื่อประกอบกิจกรรมเสริมอย่างอื่น นอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน ขณะเดียวกันจะมีการ ใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างวิทยาลัยขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน เช่น ห้องสมุด สนามกีฬา และลงทะเบียนข้ามวิทยาลัยได้ ทำให้นักศึกษามีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่หลากหลาย

สภาพ ปัญหา การจัดการเรียนการสอนศิลป วิทยาศาสตร์ในประเทศไทย สรุปได้ดังนี้
๑) สังคมไทยยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแนวศิลปวิทยาศาสตร์ ๒) การจัดการศึกษาศิลปวิทยาศาสตร์ไม่เคยเกิดขึ้นจริงในประเทศไทย แม้ว่าจะมีการจัดการศึกษาในคณะศิลปศาสตร์ หรือคณะมนุษยศาสตร์/สังคมศาสตร์ถึง ๘๒ แห่ง

การส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้มีการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ คือ ๑) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแนวศิลปวิทยาศาสตร์ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การประชาสัมพันธ์ การ

ประชุม การสัมมนา มีเวทีการสนทนาให้กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์และผู้สนใจ ๒) สร้างผู้นำทางวิชาการรุ่นใหม่แนวศิลปวิทยาศาสตร์ ๓) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแนวศิลปวิทยาศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย และ ๔) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแนวศิลปวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การดำเนินการเพื่อนำนโยบายสู่การปฏิบัติ มีดังนี้ ๑) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำข้อเสนอแนะนโยบายเชื่อมโยงสู่การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง และจัดทำสื่อวีดีทัศน์เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ๒) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แต่งตั้งคณะอนุกรรมาธิการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแนวศิลปวิทยาศาสตร์ และสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่ผู้เรียนแนวศิลปวิทยาศาสตร์ในระดับปริญญาตรี- เอก และระดับปริญญาโท-เอก ทั้งในและต่างประเทศ ๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนแนวศิลปวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนที่มีความพร้อมหรือจัดการเรียนการสอนแนวศิลปวิทยาศาสตร์ทั่วทั้งโรงเรียน ๔) มหาวิทยาลัย ๕ แห่งสนใจดำเนินโครงการการโครงการนำร่องปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พิจารณาจัดตั้งวิทยาลัยนานาชาติแนวศิลปวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดหลักสูตรร่วมระหว่างคณะอักษรศาสตร์กับคณะวิทยาศาสตร์และคณะพื้นฐานอื่น ๆ มหาวิทยาลัยพะเยา พิจารณาจัดตั้งวิทยาลัยแนวศิลปวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลจัดการศึกษา Honors programs และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีส่งเสริมการจัดหลักสูตรศิลปวิทยาศาสตร์ตามความสนใจเฉพาะรายบุคคลและพิจารณาจัดการเรียนการสอนแนวศิลปวิทยาศาสตร์ตามรูปแบบมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ๓ วิทยาลัยเกษตรราชบุรี

นอกจากเอกสารการประชุมแล้ว ในระเบียบวาระนี้ยังมีเอกสารประกอบการประชุมอีก ๓ เล่ม คือ ๑) พระราชดำรัสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพิธีเปิดการประชุมได้กมลไทย-สหรัฐอเมริกา ครั้งที่ ๔ เรื่อง การศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ๒) รายงานการวิจัยเรื่อง รูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาศิลปวิทยาศาสตร์ (Liberal Arts Education) ในสถาบันอุดมศึกษาไทย และ ๓) รายงานการวิจัย เรื่อง กรณีศึกษาการจัดการศึกษาด้านศิลปวิทยาศาสตร์ (Liberal Arts Education) ของประเทศสหรัฐอเมริกา

ทั้งนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงพระกรุณาสนพระทัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนแนวศิลปวิทยาศาสตร์เป็นพิเศษ และได้ประทานพระราชดำริหลายอย่าง ซึ่งอยู่ในหนังสือ พระราชดำรัสฯ ดังกล่าวข้างต้นด้วย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อสภาการศึกษาเพื่อโปรดทราบข้อเสนอแนะนโยบายการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแนวศิลปวิทยาศาสตร์ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติต่อไป

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมระเบียบวาระที่ ๔.๑)

ที่ประชุมมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

ศาสตราจารย์สุรพล นิติไกรพจน์ มีข้อสังเกตว่า หนังสือประกอบการประชุม ๒ เล่ม คือ รายงานการวิจัย เรื่อง รูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาศิลปะวิทยาศาสตร์ (Liberal Arts Education) ในสถาบันอุดมศึกษาไทย และ รายงานการวิจัย เรื่อง กรณียุทธศาสตร์การจัดการศึกษาด้านศิลปวิทยาศาสตร์ (Liberal Arts Education) ของประเทศสหรัฐอเมริกา แปลคำว่า “liberal arts” ไม่เหมือนกัน เล่มหนึ่งใช้คำว่า “ศิลปวิทยาศาสตร์” อีกเล่มหนึ่งใช้คำว่า “ศิลปวิทยาการ” ซึ่งในประวัติศาสตร์มีความพยายามแปล ได้หลายอย่าง เช่น เสรีศาสตร์ โอฬาริกศิลป์ หรือศิลปะกว้างขวาง ทั้งนี้เสนอว่า liberal arts ควรแปลว่า “ศิลปวิทยาการ”

ศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์ ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า liberal arts แปลว่า เสรีศิลป์ ก็ น่าสนใจเช่นกัน ซึ่งพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิพงศประพันธ์เสนอเมื่อนานมาแล้ว และเห็นว่าเนื่องจากยังไม่มีข้อสรุปเรื่องคำแปลที่ชัดเจน จึงเห็นควรใช้คำว่า liberal arts ไปพลางก่อน

ประธาน เห็นด้วย กับเรื่อง การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนแนวศิลปวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาหรือการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะจะทำให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์สำคัญในการจัดการศึกษา

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔.๒ เรื่องเพื่อทราบ : ความก้าวหน้าการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๑)

กรรมการและเลขานุการ เสนอ ว่า เนื่องจากวาระนี้ประธาน ได้นำเรียนเป็นวาระประธานแจ้งเพื่อทราบ จึงขอให้ที่ประชุมได้โปรดรับทราบตามเอกสารการประชุม

ประธานเสนอเพิ่มเติมว่า หากกรรมการท่านใดมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ขอให้เสนอมาที่กระทรวงศึกษาธิการ และ ในฐานะที่เป็นประธาน คณะกรรมการ ขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองยินดีที่จะประมวลความคิดเห็น เพื่อมาดำเนินการในเชิงนโยบาย เพื่อให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติอย่างแท้จริง

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมระเบียบวาระที่ ๔.๒)

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่อง อื่น ๆ : การแต่งตั้งคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของประเทศ

กรรมการและเลขานุการ เสนอว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอ เสนอแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของประเทศ เพื่อกำหนดทิศทางการกำลังคนและสร้างระบบความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งกลุ่มอาชีพ สมาคมวิชาชีพ สถานประกอบการ /องค์กรผู้ใช้ สถาบันการศึกษา ศูนย์ฝึกอาชีพ/ผู้ผลิต พัฒนารอบคอบคุณวุฒิแห่งชาติ พัฒนาระบบการเตรียมความพร้อม การแนะแนว การศึกษาและอาชีพ และพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเน้นการฝึกปฏิบัติจริง โดยมี องค์กรประกอบ ดังนี้ นายดุสิต นนทะนาคร ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นประธาน สำหรับอนุกรรมการประกอบด้วย ผู้แทนส่วนราชการและธุรกิจ อาทิ สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมระเบียบวาระที่ ๕

ที่ประชุมมีความเห็นว่า ควรเพิ่มองค์ประกอบดังนี้ ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสมาคมธนาคารไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และผู้แทนจากกระทรวงแรงงาน ทั้งนี้คณะกรรมการชุดนี้ จะมีความสำคัญ โดยเชื่อมโยงกับการดำเนินงานเรื่องคุณวุฒิวิชาชีพและการวางแผนกำลังคน หลังจากนั้นจะไปเชื่อมโยงกับเรื่องการจัดงบประมาณ (demand side) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ที่จะเน้นในการตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาสาขาวิชาชีพต่างๆ ของประเทศอีกด้วย

มติที่ประชุม

ที่ประชุม ให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของประเทศ ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเสนอ

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๓๐ น.

นายวีระ พลอยครบุรี
นายกวิน เสือสกุล
นางโชติกา วรรณบุรี
นางนันทิชา แจ่มนุราช
ผู้จัดรายงานการประชุม

นางสาวสุทธาสินี วัชรบูล
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ผู้ตรวจรายงานการประชุม